

2024/1214

3.5.2024

**SPORAZUM MED EVROPSKO UNIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI AMERIKE O DOLOČITVI
VARNOSTNIH POSTOPKOV ZA IZSTRELITEV SATELITOV GALILEO Z OZEMLJA ZDRUŽENIH
DRŽAV**

EVROPSKA UNIJA, v nadaljnjem besedilu: Unija,

in

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE, v nadaljnjem besedilu: Združene države, v nadaljnjem besedilu skupaj: pogodbenici, so se

GLEDE NA pomen vesoljskih tehnologij za države in njihove državljane na področjih komunikacij, daljinskega zaznavanja, navigacije in nacionalne varnosti;

V PREPRIČANJU, da morajo Združene države in Unija sodelovati, da bi se lahko koristi teh pomembnih tehnologij v celoti dosegle za vse ustrezne aplikacije;

OB UPOŠTEVANJU, da je Galileo globalni satelitski navigacijski sistem Unije, ki je zasnovan tako, da zagotavlja brezplačne informacije glede določanja položaja in točnega časa za najrazličnejše sektorje, kot so letalstvo, železnice, ladijski promet ali telekomunikacije;

OB ZAVEDANJU, da uvoz tajne opreme EU na ozemlje Združenih držav za namen izstrelitve satelitov predstavlja varnostna tveganja in zahteva ustrezne varnostne ukrepe in sodelovanje med Združenimi državami in Unijo;

OB UPOŠTEVANJU, da si Združene države in Unija prizadevajo za preprečevanje zlorab vesoljskih tehnologij in zaščito pred njimi, s čimer bi okrepile lastno varnost in državljanom zagotovile visoko raven varnosti;

OB UPOŠTEVANJU strateškega in znanstvenega pomena ter gospodarske vrednosti satelitov Galileo;

OB PRIZNAVANJU potrebe po zagotovitvi varovanja tajnih podatkov in sredstev, povezanih z izstrelitvijo satelitov Galileo;

OB UPOŠTEVANJU, da sta zaradi tehničnih izzivov, ki spremljajo izstrelitev satelitov, nujna stalna izmenjava informacij in sodelovanje med Združenimi državami in Unijo;

OB UPOŠTEVANJU Sporazuma o spodbujanju, zagotavljanju in uporabi satelitskih navigacijskih sistemov Galileo in GPS ter podobnih aplikacij med Združenimi državami Amerike na eni strani in Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi strani, podpisanega na gradu Dromoland, Co. Clare, dne 26. junija 2004;

OB UPOŠTEVANJU Sporazuma med Evropsko unijo in Vlado Združenih držav Amerike o varnosti tajnih podatkov, sklenjenega v Washingtonu dne 30. aprila 2007, in zlasti člena 19 Sporazuma (v nadaljnjem besedilu: sporazum o varnosti) ter z njim povezanega Varnostnega dogovora za varovanje tajnih podatkov, ki se izmenjujejo med EU in Združenimi državami Amerike, ki ga je 29. junija 2007 odobril Varnostni odbor Sveta, 18. julija 2007 pa Združene države (v nadaljnjem besedilu: varnostni dogovor);

OB UPOŠTEVANJU, da je Evropska komisija zaupala upravljanje pogodb o storitvah izstrelitve satelitov Galileo Evropski vesoljski agenciji, ki izvaja postopke izstrelitve satelitov za Unijo;

OB UPOŠTEVANJU odgovornosti komercialnih ponudnikov storitev izstrelitve iz Združenih držav, kot so opredeljene v zakonodaji, predpisih, politiki, veljavnih licencah in dogovorih o podpori Združenim državam, ter ustrezne vloge in odgovornosti ministrstev in agencij Združenih držav;

DOGOVORILE O NASLEDNJEM:

ČLEN 1

Področje uporabe

1. Ta sporazum se uporablja za izstrelitve satelitov Galileo z ozemlja Združenih držav.
2. Pogodbenici potrjujeta, da se bosta tajna oprema in dokumentacija EU izvozili iz Unije in uvozili v Združene države, uporabljali na ozemlju Združenih držav in ponovno izvozili v Unijo. Za zaščito tajne opreme in dokumentacije EU obe pogodbenici v tesnem sodelovanju s ponudnikom storitev izstrelitve zagotovita, da so v skladu s pogoji tega sporazuma vzpostavljeni vsi potrebni in ustrezni ukrepi za nadzor in zaščito take opreme in dokumentacije.
3. Če v tem sporazumu ni določeno drugače ali če Evropska komisija po posvetovanju pogodbenic ne odobri drugače, lokalni uslužbenec za varnost Evropske vesoljske agencije, njegovi pooblaščenici in pooblaščenici Evropske komisije ohranijo izključni dostop do tajne opreme in dokumentacije EU med vsakim postopkom izstrelitve, ki se začne s prispetjem take opreme in dokumentacije na ozemlje Združenih držav in konča z odstranitvijo z ozemlja Združenih držav.
4. Če se tajni podatki EU posredujejo vladi Združenih držav ali pooblaščenim tretjim osebam iz člena 5(4) ali drugim tretjim osebam, o katerih se pogodbenici medsebojno dogovorita, ali jih vlada Združenih držav ali pooblaščenec tretje osebe iz člena 5(4) ali druge tretje osebe, o katerih se pogodbenici medsebojno dogovorita, kako drugače prejmejo, se pogoji iz sporazuma o varnosti in pogoji iz tega sporazuma uporabljajo za varovanje takih tajnih podatkov EU in za urejanje njihovega varovanja, ne glede na to, kateri evropski subjekt tajne podatke EU posreduje.

ČLEN 2

Opredelitev pojmov

V tem sporazumu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „tajni podatki EU“ pomeni vse podatke ali gradivo, ki mu je določena stopnja tajnosti EU in katerih nepooblaščen razkritje bi lahko v različni meri škodovalo interesom Unije ali ene ali več njenih držav članic. Tajni podatki EU so lahko ustni, vizualni, elektronski ali magnetni ali v obliki dokumentov ali gradiva, vključno z opremo in tehnologijo;
2. „tajna oprema in dokumentacija EU“ pomeni opremo in dokumentacijo, ki vsebujeta tajne podatke EU;
3. „varovana sredstva EU“ pomeni vsak predmet ali material na izstrelišču, ki se uvozi na ozemlje Združenih držav za namen izstrelitve satelita Galileo, med drugim vključno s tajno opremo in dokumentacijo EU;
4. „varnostna območja“ pomeni območja na izstrelišču za hrambo varovanih sredstev EU in ravnanje z njimi v skladu s pogodbenim dogovorom Unije s ponudnikom storitev izstrelitve in dogovori o podpori ponudnika storitev izstrelitve z izstreliščem;
5. „izstrelišče“ pomeni določeno lokacijo ali lokacije na nepremičnini v lasti vlade Združenih držav z objekti za sestavljanje nosilnih raket, ravnanje z gorivom zanje, pripravo vesoljskega plovila za izstrelitev, izstrelitev in spremljanje izstrelitev, ki se nahaja na ozemlju Združenih držav in s katerega naj bi potekala izstrelitev satelitov Galileo;
6. „komercialni obrat za obdelavo koristnega tovora“ pomeni zmogljivost za pripravo vesoljskega plovila in koristnega tovora za izstrelitev, ki se nahaja na ozemlju Združenih držav na zasebni nepremičnini zunaj izstrelišča;
7. „varnostni incident“ pomeni vsak dogodek, ki lahko povzroči nepooblaščen dostop, uporabo, razkritje, spremembo ali uničenje informacij, dokumentacije, opreme ali motnje v delovanju sistema varovanih sredstev EU;
8. „ponudnik storitev izstrelitve“ pomeni organizacijo Združenih držav, s katero je Evropska komisija sklenila pogodbo za izstrelitev satelitov Galileo;
9. „Galileo“ pomeni avtonomni civilni globalni satelitski navigacijski sistem Unije (GNSS) pod civilnim nadzorom, ki ga sestavljajo satelitska konstelacija, nadzorni centri in globalna mreža zemeljskih postaj, omogoča pa storitve določanja položaja, navigacijske storitve in storitve določanja točnega časa, vključno s potrebami in zahtevami glede varnosti;

10. „satelit Galileo“ pomeni vesoljsko plovilo, ki pripada sistemu Galileo in se uvaža na ozemlje Združenih držav za namene izstrelitve;
11. „odpadki satelita Galileo“ pomeni vsak satelit Galileo ali njegov del, vključno z njegovimi drobcami in elementi, ki je odkrit na ozemlju Združenih držav ali v teritorialnih vodah Združenih držav ali mednarodnih vodah po okvari ali nesreči, v kateri je bil udeležen satelit Galileo;
12. „Evropska vesoljska agencija“ ali „ESA“ je medvladna organizacija, ustanovljena s Konvencijo o ustanovitvi Evropske vesoljske agencije, ki je bila na voljo za podpis 30. maja 1975 v Parizu in je začela veljati 30. oktobra 1980. V skladu s členom 28(4) Uredbe (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: uredba EU o vesolju) je Unija ESA zaupala naloge, povezane z izvajanjem vesoljskega programa Unije, vključno z javnim naročanjem in izvajanjem posebnih pogodb o storitvah izstrelitve, ki jih ESA izvaja za Unijo;
13. „Agencija Evropske unije za vesoljski program“ ali „EUSPA“ je Agencija Unije, ustanovljena z uredbo EU o vesolju, ki ji je Evropska komisija zaupala upravljanje in uporabo komponente Galileo vesoljskega programa Unije;
14. „lokalni uslužbenec za varnost ESA“ pomeni uradnika ESA, ki ga imenuje Evropska komisija in je odgovoren za varnost postopka Unije za izstrelitev satelitov Galileo;
15. „pooblaščenec lokalnega uslužbenca za varnost ESA“ pomeni osebo ESA in izvajalce ESA, ki jih lokalni uslužbenec za varnost ESA pisno imenuje za opravljanje določene vloge, odgovornosti ali naloge v njihovem imenu. Imenovanje je omejeno na določeno nalogo in ne pomeni pooblastila za pooblaščenca, da deluje v imenu lokalnega uslužbenca za varnost ESA na splošno;
16. „pooblaščenec Evropske komisije“ pomeni osebo Unije, vključno z osebjem EUSPA in strokovnjake iz držav članic Unije, ki jih Evropska komisija pisno imenuje za opravljanje določene vloge, odgovornosti ali naloge v njenem imenu. Imenovanje je omejeno na določeno nalogo in ne pomeni pooblastila za pooblaščenca, da deluje v imenu Evropske komisije na splošno.

ČLEN 3

Uvozni postopki

1. Za uvoz varovanih sredstev EU na ozemlje Združenih držav veljajo zakoni Združenih držav, vključno z zakoni, ki jih izvajajo ali izvršujejo carinski in mejni organi Združenih držav. Carinski in mejni organi v skladu z veljavnim pravom in politiko uveljavljajo diskrecijsko pravico glede tega, ali je potreben inšpekcijski pregled zadevnih predmetov.
2. Unija v sodelovanju s ponudnikom storitev izstrelitve ustreznim agencijam Združenih držav zagotovi vse informacije, ki se zahtevajo v skladu s pravom Združenih držav, da se omogoči carinjenje varovanih sredstev EU, vključno z izpolnjevanjem veljavnih zahtev glede licenc. Združene države Evropski komisiji zagotovijo informacije o predvidenih postopkih carinjenja.
3. Če carinski in mejni organi ugotovijo, da je treba pregledati satelit Galileo ali druga varovana sredstva EU, kontaktna točka carinskih in mejnih organov, imenovana na podlagi člena 9, stopi v stik z lokalnim uslužbencem za varnost ESA in, kolikor je to izvedljivo, zagotovi, da so lokalni uslužbenec za varnost ESA in/ali njegovi pooblaščenec prisotni pri takem inšpekcijskem pregledu. Vsak tak carinski pregled se opravi v skladu z veljavnim pravom Združenih držav na varnostnem območju ali v drugem medsebojno določenem objektu na izstrelišču, pri čemer je varnost sorazmerna z naravo predmetov, ki se pregledujejo, in se izvede le v obsegu, ki je potreben za zagotovitev skladnosti s pravom Združenih držav.
4. Lokalni uslužbenec za varnost ESA lahko od carinskih in mejnih organov zahteva, da se vsak inšpekcijski pregled začasno ustavi, da se omogoči predhodno dvostransko posvetovanje med Evropsko komisijo in Ministrstvom za zunanje zadeve Združenih držav. Če ni neposredne nevarnosti za življenje ljudi ali nacionalno varnost Združenih držav, se od carinskih in mejnih organov lahko pričakuje, da ugodijo taki zahtevi.

ČLEN 4

Zaščita varnostnih območij izstrelišča in varovanih sredstev EU

1. Na način, ki je skladen s pravom, politikami, postopki in dogovori Združenih držav o podpori s ponudnikom storitev izstrelitve:
  - a. Združene države sprejmejo vse potrebne in ustrezne ukrepe za zaščito izstrelišča pred kakršnim koli vdorom, vključno z območji, na katerih se nahajajo varnostna območja.

- b. Združene države sprejmejo vse potrebne in ustrezne ukrepe za preprečevanje škode, sprememb in nedovoljenih posegov v satelite Galileo med postopkom izstrelitve, ki se začne s prispetjem satelitov na ozemlje Združenih držav in konča z odstranitvijo z ozemlja Združenih držav.
- c. Združene države na zahtevo Evropske komisije potrdijo status varnostnega dovoljenja ponudnika storitev izstrelitve in lastnika/upravljalca komercialnega obrata za obdelavo koristnega tovora v skladu z nacionalnim pravom ZDA, ki se nanaša na hrambo tajne opreme in dokumentacije. Združene države uradno obvestijo Evropsko komisijo o vseh predhodno potrjenih spremembah statusa.
- d. Združene države na podlagi člena 3.3, člena 5.4 in člena 6.3 nimajo dostopa do varovanih sredstev EU oziroma jih ne pregledujejo na izstrelišču. Združene države zaščitijo varnostna območja pred kakršno koli obliko nedovoljenega vstopa, prisluškovanja ali drugimi oblikami poseganja v dejavnosti, ki potekajo na varnostnih območjih.
- e. Osebe vlade Združenih držav in podporno osebje izvajalca lahko dostopa do varnostnega območja, ki se nahaja na izstrelišču, in ga pregledata samo z namenom potrjevanja skladnosti z zahtevami glede varnosti, varovanja in okolja zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ali kot je drugače določeno v členu 5. V primeru takega dostopa ali inšpekcijskega pregleda osebje vlade Združenih držav in podporno osebje izvajalca v razumnem roku sporočita, da lokalnemu uslužbencu za varnost ESA ali njegovim pooblaščenecem olajšata pravočasen dostop do varnostnega območja, ter lokalnega uslužbenca za varnost ESA ali njegovih pooblaščenec ne izključita z varnostnega območja, razen v omejenih primerih nujne in neposredne grožnje za življenje ljudi ali ogrožanja nacionalne varnosti Združenih držav ali zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Osebe vlade Združenih držav tudi v takih primerih ustrezno obvešča lokalnega uslužbenca za varnost ESA ali, če ni na voljo, njegove pooblaščenca in si po najboljših močeh prizadeva zagotoviti neprekinjeno delovanje video sistemov Unije, odobrenih na podlagi pogodbe s ponudnikom storitev izstrelitve.
- f. Združene države ne ovirajo Unije pri uporabi ustrezno uvožene telekomunikacijske opreme za šifriranje na varnostnih območjih na izstrelišču ali v komercialnem obratu za obdelavo koristnega tovora. Unija takšno opremo uporablja izključno prek komunikacijskega omrežja ponudnika storitev izstrelitve ali komercialnega obrata za obdelavo koristnega tovora, razen če Združene države odobrijo drugače.
2. Združene države prek ponudnika storitev izstrelitve obvestijo lokalnega uslužbenca za varnost ESA pred kakršno koli odločitvijo o evakuaciji katerega koli območja izstrelitve v zvezi z izstrelitvijo Unije. Kolikor je to v takih okoliščinah izvedljivo, se Uniji dovoli, da na varnostna območja ali okoli njih napoti stalno stražo ter še naprej na daljavo spremlja varnostna območja prek video sistemov Unije, odobrenih na podlagi pogodbe s ponudnikom storitev izstrelitve.
3. Združene države pred postavitvijo ali hrambo tajne opreme in dokumentacije EU na varnostnem območju, ki se nahaja na izstrelišču ali v komercialnem obratu za obdelavo koristnega tovora, Evropsko komisijo, na njeno zahtevo, pisno uradno obvestijo, da so vzpostavljeni vsi potrebni in ustrezni varnostni ukrepi.
4. Določbe iz tega člena se uporabljajo predvsem za dejavnosti in varovana sredstva EU na izstrelišču ter, če v tem členu ni določeno drugače, ne zajemajo dejavnosti in varovanih sredstev EU v komercialnem obratu za obdelavo koristnega tovora. Dejavnosti Unije in varovana sredstva EU v okviru komercialnega obrata za obdelavo koristnega tovora so urejeni predvsem s pogodbenimi sporazumi med Unijo, ponudnikom storitev izstrelitve in lastnikom/upravljalcem takega obrata.
5. Unija v pisni obliki Združenim državam posreduje seznam tajne opreme in dokumentacije EU, ki sta bili vključeni v postopke izstrelitve, ter seznam varovanih sredstev EU.
6. Pogodbenici skupaj pisno določita izstrelišče, komercialni obrat za obdelavo koristnega tovora in varnostna območja, ki jih Unija lahko uporabi med vsakim postopkom izstrelitve.

ČLEN 5

Varnostna preiskava

1. V primeru suma varnostnega incidenta lokalni uslužbenec za varnost ESA varnostni incident prijavi varnostnemu organu izstrelišča Združenih držav za namene nadaljnje preiskave, če meni, da je to primerno, in po sestanku za pojasnitev z varnostnim uslužbencem ponudnika storitev izstrelitve. Lokalni uslužbenec za varnost ESA varnostni incident prijavi tudi Ministrstvu za zunanje zadeve Združenih držav.

2. Varnostni organ izstrelišča Združenih držav v sodelovanju s ponudnikom storitev izstrelitve, uslužbencem za varnost ESA in drugimi ustreznimi organizacijami razišče vse varnostne incidente, ki jih prijavi lokalni uslužbenec za varnost ESA.
3. Združene države po zaključku preiskave Evropski komisiji predložijo celovito poročilo v skladu s členom 25 (b) varnostnega dogovora in po potrebi opredelijo popravne ali korektivne ukrepe, ki jih je treba sprejeti.
4. Osebe vlade Združenih držav ali drugi zvezni ali državni organi, osebe ponudnika storitev izstrelitve in njihovi zadevni podporni izvajalci, ki imajo potrebna varnostna dovoljenja, lahko dostopajo do varovanih sredstev EU ali jih pregledujejo samo v primeru preiskave po varnostnem incidentu, ki ga je uslužbenec za varnost ESA prijavil varnostnemu organu izstrelišča Združenih držav. Tak dostop se dovoli izključno za preiskovalne namene in po predhodnem dovoljenju Evropske komisije, ki ga uslužbenec za varnost ESA posreduje varnostnemu organu izstrelišča Združenih držav. Varnostni organ izstrelišča Združenih držav ali drug ustrezen organ Združenih držav odobri dostop do tajnih podatkov EU ustreznemu zveznemu osebju, državnemu osebju in osebju ponudnika storitev izstrelitve ter njihovim zadevnim izvajalcem v skladu s pooblastilom Evropske komisije.
5. Skladno s členom 3.3 sporazuma o varnosti tajne podatke EU, ki jih Združenim državam za namene izvajanja tega sporazuma posredujejo Evropska komisija, pooblaščenca Evropske komisije ali lokalni uslužbenec za varnost ESA, vključno z njegovimi pooblaščenca, ali ki so jih Združene države kako drugače prejele, Združene države varujejo na način, ki je vsaj enakovreden tistemu, ki ga zagotavlja Unija. Priloga k temu sporazumu se uporablja za podatke z žigom, oznako ali navedbo stopnje „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“, ki se posredujejo Združenim državam ali jih te kako drugače prejmejo.
6. Pogodbenici priznavata, da bi varnostni incident, ki bi nastal v komercialnem obratu za obdelavo koristnega tovora ali v tranzitu, predstavljal kompleksne in edinstvene izzive glede pristojnosti. Varnostni organ izstrelišča Združenih držav bi v takih okoliščinah po svojih najboljših močeh olajšal preiskavo vsakega takega incidenta z ustreznimi stranmi, vključno z Unijo, ponudnikom storitev izstrelitve, lastnikom/upravljavcem komercialnega obrata za obdelavo koristnega tovora ter ustreznimi zveznimi in državnimi organi Združenih držav.

ČLEN 6

Odstranitev odpadkov satelitov Galileo

1. V primeru okvare ali nesreče, ki uniči satelit Galileo, Združene države na način, ki je skladen s pravom, politikami, postopki in dogovori Združenih držav o podpori s ponudnikom storitev izstrelitve, pooblastijo uslužbenca za varnost ESA, njegove pooblaščenca in pooblaščenca Evropske komisije, kot je sporočila njena kontaktna točka iz člena 9, da:
  - a. sodelujejo pri iskanju in zbiranju odpadkov satelita Galileo na lokacijah odpadkov;
  - b. shranijo odpadke satelita Galileo na varnostnem območju pod stalnim nadzorom lokalnega uslužbenca za varnost ESA;
  - c. prenesejo odpadke satelita Galileo na ozemlje Unije.
2. Ko izve, vsaka pogodbenica med postopki odstranjevanja nemudoma uradno obvesti drugo pogodbenico o lokaciji odpadkov satelitov Galileo zunaj opredeljenega območja iskanja, kolikor je to izvedljivo pred njihovo fizično odstranitvijo z lokacije.
3. Osebe vlade Združenih držav in osebe ponudnika storitev izstrelitve ter njihovi podporni izvajalci lahko pregledajo odstranjene odpadke satelita Galileo samo za preiskovalne namene. Pri tem dovolijo prisotnost lokalnega uslužbenca za varnost ESA. Vsak inšpekcijski pregled odstranjenih odpadkov satelita Galileo, ki vključuje več kot vizualni pregled, bi bilo treba opraviti šele po posvetovanjih med pogodbenicama.
4. Lokalni uslužbenec za varnost ESA lahko od kontaktne točke Zvezne uprave za letalstvo, imenovane na podlagi člena 9, zahteva, da se vsak načrtovani inšpekcijski pregled odpadkov satelita Galileo začasno ustavi, da se omogoči predhodno dvostransko posvetovanje med Evropsko komisijo in Ministrstvom za zunanje zadeve Združenih držav. Če ni neposredne nevarnosti za življenje ljudi ali varnost, se od Zvezne uprave za letalstvo lahko pričakuje, da ugodni taki zahtevi.

ČLEN 7

Registracija

1. V zvezi z vsakim satelitom Galileo, izstreljenim z ozemlja Združenih držav v povezavi s tem sporazumom, Unija zagotovi, da se informacije o vesoljskem predmetu posredujejo generalnemu sekretarju Združenih narodov v skladu s Konvencijo o registraciji predmetov, izstreljenih v vesolje, sprejeto 12. novembra 1974 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija o registraciji).
2. Pogodbenici se strinjata, da Združene države niso odgovorne za registracijo satelitov Galileo v skladu s Konvencijo o registraciji in da Združene države nimajo pristojnosti ali nadzora nad takimi predmeti v vesolju.

ČLEN 8

Odgovornost

1. Če satelit Galileo ali njegov sestavni del povzroči škodo, zaradi katere pride do enega ali več odškodninskih zahtevkov proti Združenim državam na podlagi mednarodnega prava:
  - a. Združene države lahko zahtevajo, da nadomestijo Unijo z Združenimi državami v katerem koli forumu, kjer se tak zahtevek predloži. Unija omogoča taka prizadevanja.
  - b. Če taka nadomestitev ni uspešna, se Unija strinja, da se Združene države izvzamejo iz kakršnih koli zahtevkov in da Združene države prejmejo odškodnino v zvezi s kakršno koli finančno obveznostjo, ki izhaja iz poravnave ali razsodbe o takih zahtevkih. Pogodbenici se usklajujeta glede obrambe v zvezi s takimi zahtevki.
  - c. Združene države v primeru spora ali morebitnega zahtevka nemudoma pisno uradno obvestijo Unijo in navedejo vse ustrezne podrobnosti.
  - d. Če se Združene države odločijo za poravnavo zahtevka, bi morale pridobiti pisno soglasje Unije, preden pristanejo na poravnavo. Unija je odgovorna za odškodnino Združenim državam za znesek poravnave le, če je dala soglasje k poravnavi.
  - e. Pogodbenici se strinjata, da se bosta v vseh fazah po potrebi posvetovali o obravnavanju takih zahtevkov in razpolaganju z njimi.
2. V tem členu izraz „škoda“ pomeni izgubo življenja, osebno poškodbo ali drugo poslabšanje zdravja ali izgubo ali materialno škodo držav ali fizičnih ali pravnih oseb.
3. Nobena določba tega sporazuma se ne sme šteti za odpoved suvereni imuniteti Združenih držav ali katerim koli drugim privilegijem ali imunitetam, ki izhajajo iz običajnega mednarodnega prava, pogodb in sporazumov, ki veljajo med Združenimi državami in Unijo, ali iz kakršnih koli drugih mednarodnih pravnih obveznosti.

ČLEN 9

Kontaktne točke

1. Za lažje izvajanje tega sporazuma pogodbenici imenujeta in druga drugi pisno posredujejo operativne kontaktne točke in njihove kontaktne podatke za subjekte iz odstavkov 2 in 3.
2. Na strani Unije:
  - Evropska komisija,
  - lokalni uslužbenec za varnost ESA,
  - ESA,
  - EUSPA,
  - ponudnik storitev izstrelitve,
  - proizvajalec satelitov.

3. Na strani Združenih držav:
- varnostni organ izstrelišča,
  - višji organ izstrelišča,
  - carinski in mejni organi,
  - Zvezna uprava za letalstvo.

ČLEN 10

Reševanje sporov

Vsi spori med pogodbenicama, ki izhajajo iz tega sporazuma ali so z njim povezani, se rešujejo izključno s posvetovanji med pogodbenicama.

ČLEN 11

Drugi sporazumi

Nobena določba tega sporazuma ne spreminja obstoječih sporazumov ali dogovorov med pogodbenicama.

ČLEN 12

Začetek veljavnosti in prenehanje

1. Ta sporazum začne veljati dan po datumu prejema zadnje note v izmenjavi diplomatskih not, pri čemer se pogodbenici uradno obvestita o zaključku svojih zadevnih notranjih postopkov za začetek veljavnosti tega sporazuma, in velja do 1. januarja 2027.
2. Unija in Združene države lahko začasno uporabljajo ta sporazum v celoti ali delno v skladu s svojimi zadevnimi notranjimi postopki in zakonodajo. Začasna uporaba se začne dan po datumu, ko:
  - a) Unija uradno obvesti Združene države o delih tega sporazuma, za katere predlaga, da se začasno uporabljajo, in
  - b) Združene države potrdijo, da soglašajo z deli Sporazuma, ki se začasno uporabljajo.
3. Katera koli od pogodbenic lahko drugo pogodbenico pisno uradno obvesti, da namerava odpovedati ta sporazum. Odpoved začne učinkovati osem mesecev po datumu prejema uradnega obvestila.
4. Ta sporazum se lahko spremeni ali podaljša z medsebojnim pisnim dogovorom pogodbenic.
5. Priloga, ki določa ukrepe za varovanje podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, je sestavni del tega sporazuma.

ČLEN 13

Verodostojno besedilo

Podpisano angleško besedilo tega sporazuma je verodostojno besedilo. Unija ta sporazum sestavi tudi v bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, irskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem in švedskem jeziku.

V POTRDITEV TEGA sta spodaj podpisana, ki so ju za to ustrezno pooblastili njuni zadevni organi, podpisala ta sporazum.

V Bruslju, petindvajsetega marca dva tisoč štiriindvajset, v dveh izvornikih v angleškem jeziku.

PRILOGA

Ukrepi za varovanje podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED

Podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED so lahko ustni, vizualni, elektronski ali magnetni ali v obliki dokumentov ali gradiva, vključno z opremo ali tehnologijo.

Podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se lahko zabeležijo na katero koli vrsto fizičnega nosilca podatkov.

1. Področje uporabe in odgovornosti

Ukrepi iz te priloge se uporabljajo, če se varnostnemu organu izstrelišča Združenih držav ali drugemu ustreznemu organu Združenih držav zagotovijo podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED oziroma če varnostni organ izstrelišča Združenih držav ali drug ustrezen organ Združenih držav prejme podatke stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED na podlagi tega sporazuma. Vlada Združenih držav ali pooblaščen tretje osebe iz člena 5(4) ali druge tretje osebe, o katerih se pogodbenici medsebojno dogovorita, ki imajo dostop do podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED v skladu s tem sporazumom, so odgovorne za ravnanje s takimi podatki ter shranjevanje in registracijo takih podatkov, kot je opisano v tem sporazumu.

2. Stopnje varnostnega dovoljenja

Do podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED lahko dostopa le pooblaščen osebje Združenih držav ali osebje tretje strani, ki ima zahtevano „potrebo po seznanitvi“, kot sta jo opredelila lokalni uslužbenec za varnost ESA in varnostni organ izstrelišča Združenih držav. Posamezniki se pred odobritvijo dostopa seznanijo s predpisi in ustreznimi varnostnimi standardi in navodili za varstvo podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED ter sprejmejo svojo odgovornost za varovanje teh podatkov.

Dovoljenje za dostop do tajnih podatkov ni potrebno za pooblaščen osebje Združenih držav ali osebje tretje strani, ki dostopa do podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED.

3. Ravnanje s podatki

S podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se lahko ravna na varnostnem območju izstrelišča, kot sledi. Pooblaščen osebje Združenih držav ali osebje tretje strani:

- a) pri ravnanju s podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED zapre vrata pisarne;
- b) pospravi ali pokrije podatke stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, če so prisotni obiskovalci;
- c) ne pušča podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED na vidnem mestu, ko ni nikogar v pisarni;
- d) trajno obrne zaslone, na katerih so prikazani podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, proč od oken in vrat, s čimer se prepreči možnost, da bi jih videla nepooblaščen oseba. Prenosni računalniki, ki se uporabljajo na sestankih, imajo na zaslonu zaščitno plast proti bleščanju/za zaščito zasebnosti.

S podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se lahko ravna zunaj varnostnega območja, če se je oseba, ki ima podatke (v nadaljnjem besedilu: imetnik), zavezala, da bo upoštevala izravnalne ukrepe, ki podatke varujejo pred dostopom s strani nepooblaščenih oseb. Izravnalni ukrepi vključujejo vsaj naslednje:

- a) podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se ne berejo na javnih mestih in ne puščajo brez nadzora v hotelskih sobah ali vozilih;
- b) podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED so ves čas pod osebnim nadzorom imetnika;
- c) podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se zunaj varnostnega območja prenašajo na način, opisan v oddelku 7 te priloge;
- d) dokumenti so shranjeni v ustreznem zaklenjenem pohištvu, ko se ne berejo ali se o njih ne razpravlja;
- e) med branjem dokumenta ali razpravo o njem so vrata prostora zaprta;

- f) o podrobnostih dokumenta se ne razpravlja prek telefona po nezavarovani povezavi ali med govornimi ali video klici prek interneta po povezavi, ki ni šifrirana z odobreno rešitvijo, ali v nešifrirani elektronski pošti ali v elektronski pošti, ki je šifrirana z neodobreno rešitvijo;
- g) mobilne naprave se med razpravo o dokumentu izklopijo (ali preklopijo v način letenja);
- h) dokument je dovoljeno fotokopirati ali skenirati samo na samostojni (ki ni povezana z nobenim omrežjem) ali akreditirani opremi;
- i) dokument se obravnava in začasno nahaja zunaj varnostnega območja samo toliko časa, kot je potrebno;
- j) imetnik ne zavrže tajnega dokumenta, temveč ga vrne v hrambo na varnostnem območju ali zagotovi, da se uniči v odobrenem uničevalniku dokumentov.

4. Hramba

Papirni izvodi podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, vključno z izmenljivimi nosilci podatkov z nešifriranimi podatki ali podatki, šifriranimi z neodobreno šifrirno rešitvijo, so shranjeni v zaklenjenem pisarniškem pohištvu na varnostnem območju. Začasno se lahko hranijo zunaj varnostnega območja, če se je imetnik zavezal, da bo upošteval ustrezne izravnalne ukrepe iz drugega dela oddelka 3 te priloge.

5. Razpošiljanje in posredovanje

Za ravnanje s podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED in njihovo upravljanje ter razpošiljanje je odgovoren imetnik.

Posredovanje podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED ni dovoljeno brez predhodnega pisnega soglasja Evropske komisije.

6. Elektronski prenos

Načini elektronskega prenosa podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED znotraj notranjih omrežij vlade Združenih držav se določijo za vsak primer posebej ob posvetovanju med pogodbenicama.

7. Prenašanje podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED

Glede na razpoložljiva sredstva ali posebne okoliščine se lahko podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED fizično prenašajo ročno v papirni obliki ali na izmenljivih nosilcih podatkov.

Če se upošteva načelo potrebe po seznanitvi, je lahko v pošiljki več kot en sklop podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED.

Uporabi se pakiranje, s katerim se zagotovi, da vsebina ni vidna. Podatki stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se prenašajo v neprozornem pakiranju, kot je ovojnica, neprozorna mapa ali aktovka. Na zunanji strani pakiranja ne sme biti nikjer označena narava ali stopnja tajnosti vsebine. Če se uporablja notranji sloj pakiranja, se označi z oznako RESTREINT UE/EU RESTRICTED. Na obeh slojih pakiranja se navede ime predvidenega prejemnika, delovno mesto in naslov ter naslov za odgovor za primer, da dostava ni možna.

Vsi varnostni incidenti, ki vključujejo podatke stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, ki jih prenaša pooblaščen osebje ali kurirji, se za nadaljnjo preiskavo prijavijo lokalnemu uslužbencu za varnost ESA in varnostnemu organu izstrelišča Združenih držav.

Izmenljivim nosilcem podatkov, ki se uporabljajo za prenos podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, se priloži odpremnica s podatki o izmenljivem nosilcu podatkov, na katerem so shranjeni tajni podatki, ter o vseh datotekah, ki so na njem, da jih lahko prejemnik ustrezno preveri.

Na nosilcih se shranjujejo samo potrebni dokumenti. Na primer, vsi tajni podatki na enem ključu USB bi morali biti namenjeni istemu prejemniku. Pošiljatelj se zaveda, da se za shranjevanje velikih količin tajnih podatkov na takih napravah lahko zahteva višja stopnja tajnosti za napravo kot celoto.

Za prenašanje podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se uporabljajo samo izmenljivi nosilci podatkov, ki so označeni z ustrezno oznako stopnje tajnosti. Če so podatki šifrirani z odobreno rešitvijo, izmenljivega nosilca podatkov ni treba označiti.

8. Reprodukcijska

Reprodukcijsko podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED opravi odpravnik samo za strogo operativne namene ter pod pogojem, da avtor podatkov ni izdal nobenih opozoril. Odpravnik dokumenta vodi evidenco o razpošiljanju, ki ga je opravil.

9. Uničenje in izbris podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED

Za uničevanje dokumentov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED so primerni samo uničevalniki dokumentov ravni 4 modela DIN 32757 in ravni 5 modela DIN 66399 ali enakovredni uničevalniki. Ostanke uničenega papirja iz odobrenih uničevalnikov dokumentov se lahko odstranijo kot običajni pisarniški odpadki.

Vsi nosilci podatkov in naprave, ki vsebujejo podatke stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED, se ob koncu življenjske dobe ustrezno pobrišejo. Elektronski podatki se uničijo ali izbrišejo z virov informacijske tehnologije in z njimi povezanih nosilcev podatkov tako, da je mogoče razumno zagotoviti, da podatkov ni mogoče obnoviti. Brisanje odstrani podatke s pomnilniške naprave ter vse zaznamke in dnevniške dejavnosti.

10. Preklic stopnje tajnosti

Stopnja tajnosti podatkov stopnje RESTREINT UE/EU RESTRICTED se prekliče samo z dovoljenjem Evropske komisije.